

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้
ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
**The Development of Learning Activities by Social Learning Service in
Order to Enhance Participation Citizen of Active
Citizenship for Grade 6 Students**

กันยารัตน์ นิลภา และ ชัยวัฒน์ สุธิธรรัตน์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Kanyarat Ninlapha and Chaiwat Sutthiratt

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail; kanyaratni63@nu.ac.th

บทคัดย่อ*

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบรับใช้สังคม และศึกษาความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดอมฤตวาริ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 27 คน จำนวน 15 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ ทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของกิจกรรม วัตถุประสงค์ของกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) มีประสิทธิภาพ 77.78/78.47 และคู่มือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$)

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

* วันที่รับบทความ: 24 กรกฎาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 4 สิงหาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 7 สิงหาคม 2565

Received: July 24, 2022; Revised: August 4, 2022; Accepted: August 7, 2022

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม หลังเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$)

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรม; กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม; ความตื่นรู้; พลเมืองมีส่วนร่วม

Abstracts

The purposes of this research were 1) to construct and find the efficiency of the development of learning activities by social learning service in order to enhance participation citizen of active citizenship for grade 6 students based on the criterion 75/75 and 2) to studying the results of implementing of learning activities study by social learning service in order to enhance participation citizen of active citizenship for grade 6 students by compare participation citizen of active citizenship of before and after learning through learning activities study by social learning service. and study participation citizen of active citizenship after learning through learning activities study by social learning service. The study has been conducted by research methodology and development. A sample group was twenty-seven grade 6 students who were studying during semester 1 academic year, 2022 at Wat Amarit Waree School, Uthai Thani Province total 15 hours. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and t-test dependent. The results revealed that

1. The learning activities by social learning service in order to enhance participation citizen of active citizenship for grade 6 students consist of the foundation idea, purposes, content, learning and teaching activities and evaluation has efficiency at 77.78/78.47, was at well quality ($\bar{x} = 4.39$). And the learning activity guide was at excellent quality ($\bar{x} = 4.51$).

2. The results of implementing of learning activities study by social learning service in order to enhance participation citizen of active citizenship for grade 6 students were as follow :
2.1 Students in grade 6 have participation citizen of active citizenship After learned higher than before significantly at the level of .05

2.2 Students in grade 6 have participation citizen of active citizenship After learned was at well quality ($\bar{x} = 4.15$).

Keywords: The development of learning activities; The learning activities by social learning service; Active Citizenship; Participation Citizen.

บทนำ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้รับแรงกดดันทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การติดกับดักรายได้ปานกลาง ทศวรรษความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยน

ไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพ การศึกษาของไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบ การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความ คล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา จากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในบริบท ทางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เป็นยุคของสังคมเมือง ยุค ของการแข่งขันกันอย่างรุนแรง และทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบทั้งในระดับประเทศ ระดับสังคมส่วนย่อย และระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งผลกระทบเชิงลบที่ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้นจนก่อให้เกิดปัญหาด้าน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย อาทิ การย่อหย่อนในศีลธรรมและจริยธรรมการขาดระเบียบ วินัย การเอา راحتเอาเปรียบและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน รวมทั้งการเบียดเบียนและทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสาธารณะสมบัติของส่วนรวมเพิ่มมากขึ้น การไม่ช่วยกันรักษาสมบัติสิ่งของทรัพย์สิน สาธารณะ พฤติกรรมดังกล่าวล้วนแสดงถึงการขาดจิตสาธารณะทั้งสิ้น ปัญหาการขาดจิตสาธารณะจึงเป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับทุกคนที่ต้องให้ความสำคัญทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับบุคคล (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552 : 4) ดังนั้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ จึงเป็นเรื่องที่ทุกประเทศพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นและ ให้ความสำคัญมาโดยตลอด คุณค่าของความเป็นพลเมืองตื่นรู้จะเป็นเครื่องมือที่นำพาประเทศให้อยู่รอดและ เกิดการพัฒนาตั้งแต่รากฐานของสังคม เด็กและเยาวชนจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากระบวนการทักษะการ เรียนรู้ ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557 : 2)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 65) ได้อธิบายว่า การเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง/ตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizen with Global Mindedness) เป็นการปฏิบัติตนในฐานะ พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ด้วยการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ขนบธรรมเนียมประเพณี เคารพกฎ กติกา ข้อตกลง และกฎหมาย ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่มีส่วนร่วมด้วยการเรียนรู้ เพื่อให้ตนเองมีความรู้พื้นฐาน ด้านการเมืองการปกครองอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างพึ่งพาอาศัยกัน ประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยการทำงานจิตอาสา รับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม และปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ มุ่งเน้นความเป็นธรรมของสังคม เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เชื่อมมั่นในหลักการการอยู่ร่วมกันท่ามกลาง ความแตกต่างหลากหลาย มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ แก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติวิธี มีส่วนร่วมใน การสร้างการเปลี่ยนแปลง ให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติ และโลก ทั้งใน ความเป็นจริงและโลกดิจิทัล เพื่อให้เกิดสันติภาพและความยั่งยืน

แนวทางที่จะพัฒนาผู้เรียนเกิดความเป็นพลเมืองตื่นรู้มีมากมาย แต่แนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนา ผู้เรียนได้คือ การเรียนแบบรับใช้สังคม ซึ่งการรับใช้สังคมเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับสำนึกทาง

สังคม เพราะมีการลงมือปฏิบัติและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเป็นกลยุทธ์ในการสอนและการเรียนรู้ที่บูรณาการความรักชุมชนด้วยการสร้างประสบการณ์ความรับผิดชอบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยผู้เรียน การเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมมาจากปรัชญาหรือความเชื่อของปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) หรือบางท่านเรียกปรัชญาการศึกษาว่า ปรัชญาพัฒนาการ ปรัชญานี้มีต้นกำเนิดมาจากปรัชญาแม่บทคือ ปรัชญาปฏิบัตินิยม ซึ่งให้ความสนใจอย่างมากต่อ "การปฏิบัติหรือการลงมือกระทำ" (ทิตินา แคมมณี, 2552 : 27)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนแบบรับใช้สังคม ปัจจุบันมีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เสนอแนวคิดในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ อาทิ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และคณะ (2544 : 4) ทำการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม พบว่า การจัดกิจกรรมสามารถสร้างความเป็นคนดีมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมต้องมีหลักสูตรเป็นตัวตั้งและมีการทำประโยชน์ต่อชุมชนเป็นตัวเสริม

โรงเรียนเทศบาลวัดอมฤตวารี สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี เป็นโรงเรียนที่มุ่งเน้นจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม คือ นักเรียนเฉื่อยชา ไม่เอาใจใส่ต่อส่วนรวม ขาดความกระตือรือร้นในการคิดช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ร่วมเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของโรงเรียนและชุมชน ครูต้องบอกและเตือนเสมอๆ ด้วยความสำคัญและปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งมั่นที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้นักเรียนเกิดพฤติกรรม ที่ตระหนักในศักยภาพของตนเองโดยการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ผู้ปฏิบัติได้มีโอกาสลงมือทำกิจกรรมเพื่อสังคมและแก้ปัญหาภายในโรงเรียนและชุมชนของตนเอง นักเรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของโรงเรียนและชุมชน เพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการ

เป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม และศึกษาความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมที่เสริมสร้างการเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75

วัตถุประสงค์

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 ให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีคุณสมบัติสำคัญของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

2. นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดังนี้ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล แล้วนำมาออกแบบโครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหา จำนวน 5 แผน จำนวน 15 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่ยังบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งนี้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.48) มีประสิทธิภาพ 77.78/78.47

2. คู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาหลักการในการจัดทำคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นกำหนดองค์ประกอบของคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการรับใช้สังคม ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของคู่มือการใช้กิจกรรมได้ดังนี้ คือ องค์ประกอบของคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ แนวทางการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม โครงสร้างของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม เครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนรู้แบบรับใช้สังคม และภาคผนวก แล้วนำโครงสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมมาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหา จำนวน 5 แผน จำนวน 15 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่ยังบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข นำคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งนี้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.43)

3. แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 17 ข้อ นำแบบประเมินที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ทั้งนี้ผลการประเมินความสอดคล้องทุกข้อ

4. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างการเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 32 ข้อ นำแบบประเมินที่ปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ทั้งนี้ผลการประเมินความสอดคล้องทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลเพื่อหาความเหมาะสมของกิจกรรม ดังนี้

1. นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และคู่มือการใช้กิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมและคู่มือการใช้กิจกรรม ใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปจึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

2. นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และคู่มือการใช้กิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมา

ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำและจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมและคู่มือการใช้การเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้ค่าร้อยละ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากสูตร E1/E2 ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (E1)

2.2 หาค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้จากแบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (E2)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์

ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 รวม 7 ห้องเรียน จำนวน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดอมฤตวาริ อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีนักเรียนจำนวน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ กิจกรรมและคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างรายการที่จะวัดตามองค์ประกอบตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของพฤติกรรมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมย่อยที่ผู้วิจัยวิเคราะห์จากความหมาย ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ ให้ได้รายการประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบ จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ การมีส่วนร่วมตระหนักถึงสาเหตุปัญหา จำนวน 4 ข้อ การมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติการ จำนวน 3 ข้อ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อส่วนรวม จำนวน 3 ข้อ และการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติการ จำนวน 3 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น แล้วนำแบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบแบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งพบว่าแบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อและมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดฉิมสถิตปิฎธาราม สังกัดเทศบาลเมืองอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.48 - 0.74 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coeficient) ของครอนบาค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัย ครูประจำชั้น/ที่ปรึกษา และผู้ปกครอง ทำการประเมินพฤติกรรมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบประเมินความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนรู้กับกลุ่มทดลอง ในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการจัดกิจกรรมรวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง

3. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัย ครูประจำชั้น/ที่ปรึกษา และผู้ปกครอง ทำการประเมินพฤติกรรมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

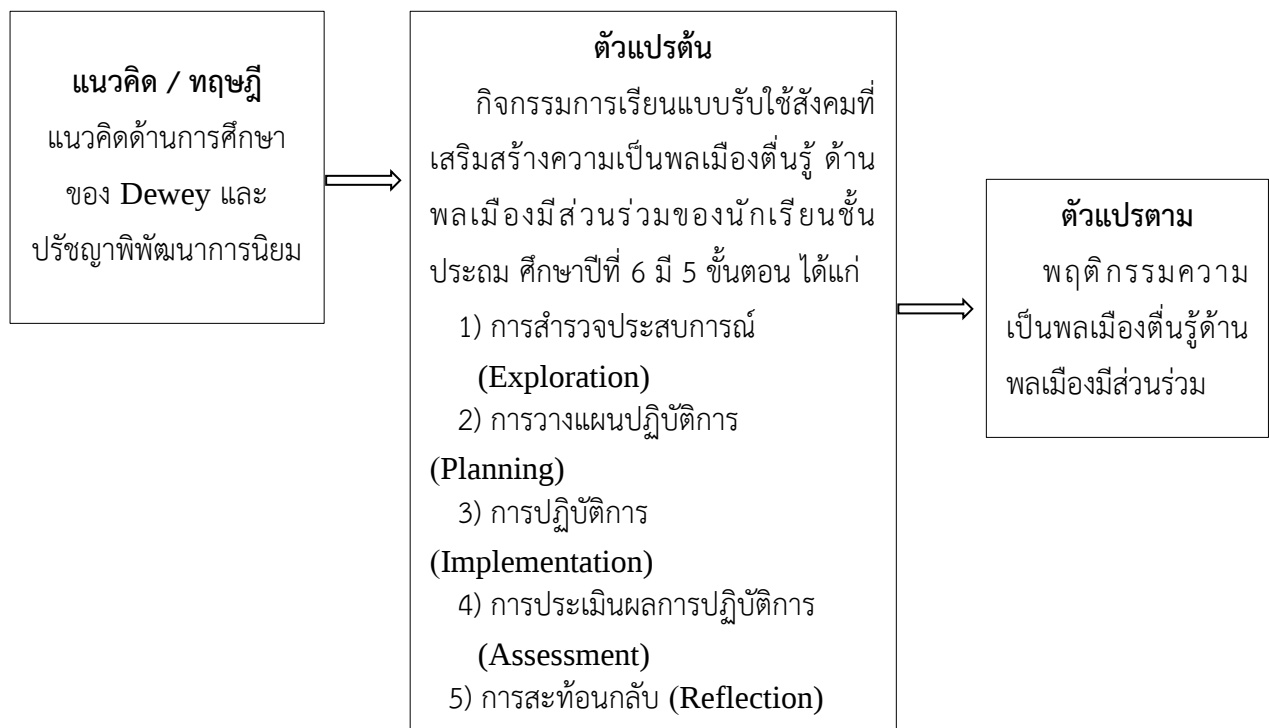
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนมีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังเรียน ($\bar{x} = 54.00$) สูงวก่่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 42.63$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.42)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ (%) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าที (T-test Dependent)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75

1. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 องค์ประกอบของกิจกรรมได้ดังนี้ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ส่วนคู่มือการใช้กิจกรรม ซึ่งสามารถกำหนดองค์ประกอบของคู่มือการใช้กิจกรรมได้ดังนี้ คือ องค์ประกอบของคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ แนวทางการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม โครงสร้างของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม และภาคผนวก

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	รายการ	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	แนวคิดพื้นฐานของกิจกรรม		
1.1	เสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรมอย่างถูกต้อง	4.33	0.58 มาก
1.2	เลือกทฤษฎีมาใช้ได้เหมาะสมกับประเด็นการพัฒนา	4.33	0.58 มาก
1.3	มีหลักการที่นำไปสู่การจัดกิจกรรมได้	4.33	0.58 มาก
	เฉลี่ย	4.33	0.58 มาก
2.	วัตถุประสงค์ของกิจกรรม		
2.1	แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน	5.00	0.00 มากที่สุด
2.2	มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง	4.33	0.58 มาก
2.3	ครอบคลุมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม	4.33	0.58 มาก
	เฉลี่ย	4.56	0.38 มากที่สุด

3. เนื้อหาของกิจกรรม			
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	4.67	0.58	มากที่สุด
3.2 จัดเรียงลำดับเนื้อหามีความต่อเนื่อง	4.00	0.00	มาก
3.3 เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	4.33	0.38	มาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้			
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2 ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมร้อยเรียงกัน	4.33	0.58	มาก
4.3 มีความเหมาะสมกับเวลา	4.00	0.00	มาก
4.4 จัดกิจกรรมได้ถูกต้องตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม	4.33	0.58	มาก
4.5 เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	4.22	0.38	มาก
5. การวัดและประเมินผล			
5.1 เครื่องมือวัดครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัด	4.33	0.58	มาก
5.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	4.67	0.58	มากที่สุด
5.3 สอดคล้องกับความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	4.44	0.58	มาก
สรุปผลรวม	4.39	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.48) โดยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 1 รายการ คือ ด้านวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.38) และมีความเหมาะสมในระดับมาก 4 รายการ คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ด้านแนวคิดพื้นฐานของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.58) ด้านเนื้อหา

ของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.38) และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.38) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดโดยมีคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) เนื้อหาของกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) และกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ และคู่มือการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.43) โดยหัวข้อที่มีความเหมาะสม 3 อันดับสูงสุด คือ ด้านแนวทางการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.19) รองลงมาคือ ด้านองค์ประกอบของคู่มือ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) และด้านวัตถุประสงค์ของคู่มือ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ นักเรียนรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและชุมชน ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.49) นักเรียนกำหนดปัญหาที่ต้องการพัฒนาแก้ไข ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.50) และนักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมต่อส่วนรวมด้วยความจริงใจและเต็มใจ โดยการปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

ผลการทดลองใช้ (Try out) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพจากการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับนักเรียน 9 คน

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 9 คน

กิจกรรมการเรียนรู้ แบบรับใช้สังคม	คะแนน ระหว่างเรียน		ร้อยละ	คะแนน หลังเรียน (E2)		ร้อยละ
	(E1)					
	เต็ม	ได้		เต็ม	ได้	
เรื่องที่ 1 หนูน้อยนักสำรวจ	20	15.56	77.78	16	12.67	79.17
เรื่องที่ 2 แผนดีหนูทำได้	20	15.44	77.22	12	9.22	76.85
เรื่องที่ 3 หนูน้อยจอมอาสา	8	6.33	79.17	12	9.44	78.70
เรื่องที่ 4 ประเมินตนผลของงาน	4	3.11	77.78	12	9.22	76.85
เรื่องที่ 5 สะท้อนคิดพลังอาสา	12	9.22	77.78	12	9.67	80.56

$E_1 =$	77.78	$E_2 =$	78.47
---------	-------	---------	-------

จากตารางที่ 2 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 77.78/78.47

ขั้นตอนที่ 2 ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ผลการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบปรับใช้สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การประเมิน	n	คะแนนเต็ม	S.D.	S.D.D	t	p
ก่อนเรียน	27	65	42.63	4.01	11.37	3.49
หลังเรียน	27	65	54.00	5.43		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังเรียน ($\bar{x} = 54.00$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 42.63$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความเป็นพลเมืองต้นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม

ข้อ	รายการ	ระดับความเป็น พลเมืองต้นรู้ด้านการ เป็นพลเมืองมีส่วนร่วม		S.D.
	องค์ประกอบการมีส่วนร่วมตระหนักถึงสาเหตุปัญหา	4.32	0.59	มาก
1.	นักเรียนรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและชุมชน	4.63	0.49	มากที่สุด
2.	นักเรียนกำหนดปัญหาที่ต้องการพัฒนาแก้ไข	4.59	0.50	มากที่สุด
3.	นักเรียนค้นหาสาเหตุของปัญหา	4.04	0.65	มาก
4.	นักเรียนหาแนวทางแก้ไขโดยการคิดและตัดสินใจร่วมกัน	4.00	0.73	มาก
	องค์ประกอบการมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติกิจกรรม	4.16	0.61	มาก
5.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ	4.52	0.51	มากที่สุด
6.	นักเรียนร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการแนวทางการดำเนินงานพัฒนาแก้ไขปัญหา	4.19	0.62	มาก
7.	นักเรียนร่วมกันวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหภายในโรงเรียนและชุมชน	3.78	0.70	มาก
	องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อส่วนรวม	4.24	0.69	มาก
8.	นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมต่อส่วนรวมด้วยความจริงใจและเต็มใจ โดยการปฏิบัติ	4.56	0.51	มากที่สุด
9.	นักเรียนช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน เข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตนเอง	4.26	0.81	มาก
10.	นักเรียนปฏิบัติตามแผนการที่กำหนดไว้สำหรับการทำกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน	3.89	0.75	มาก
	องค์ประกอบการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม	3.85	0.58	มาก
11.	นักเรียนร่วมกันติดตามผลการดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้	4.11	0.58	มาก
12.	นักเรียนร่วมกันตรวจสอบการดำเนินการของกิจกรรมตามแผนที่ได้กำหนดไว้	3.85	0.53	มาก

13. นักเรียนร่วมกันประเมินผลความสำเร็จที่ได้ช่วยเหลือ โรงเรียนและชุมชนจากการปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ วางแผน	3.59	0.64	มาก
เฉลี่ยรวม	4.15	0.42	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบอยู่ในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมตระหนักถึงสาเหตุปัญหา ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.59) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อส่วนรวม ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.69) การมีส่วนร่วมวางแผนปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.61) และการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยและพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของกิจกรรม วัตถุประสงค์ของกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) มีประสิทธิภาพ 77.78/78.47 และคู่มือการใช้กิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยสร้างกิจกรรมและคู่มือการใช้กิจกรรมขึ้นมาผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ศึกษาหลักการหาประสิทธิภาพของ รัตนะ บัวสนธ์ (2552 : 65) อีกทั้งศึกษาแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ได้ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของกิจกรรมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.48) และคู่มือการใช้กิจกรรมความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.43) นั้นหมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นตามลำดับอย่างมีขั้นตอนอย่างมีระบบมีคุณภาพ จาก

การประเมิน การเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ประเวศ วะสี (2564 : 23) ที่เสนอแนะว่า เมล็ดพันธุ์แห่งความดีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่เราจะต้องมองให้ เห็นและเอามาขยายผลด้วยพลังของพลเมืองที่ตื่นรู้แผ่ด้วยกัมมันตะ หรือ **Active Citizen** ที่จะเป็นคำตอบ ของการก้าวข้ามวิกฤตทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการรวมกลุ่ม ใช้ปัญญามาสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ก็ จะยังเป็นพลังมหาศาลที่จะฝ่าความยากทุกชนิดให้สำเร็จ และสอดคล้องสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562 : 65) กำหนดกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะความเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากลด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) เข้าร่วมกิจกรรมและ ร่วมเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ระดับโรงเรียนหรือชุมชนที่เหมาะสมตามวัย โดยคำนึงถึง ผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น 2) ริเริ่มและมีส่วนร่วมทางสังคมในประเด็นที่หลากหลายด้วยจิตสาธารณะ (Public Mind) และสำนึกสากล (Global Mindedness) โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งในระดับ โรงเรียนหรือชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ที่ความสามารถ ระหว่างทดลองผู้วิจัยได้สังเกต ตรวจสอบงาน และ สัมภาษณ์นักเรียนทั้ง 3 คน และพบปัญหาการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการ เป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และปรับปรุง จากนั้นจึงนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปหา ประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยนำมาหาประสิทธิภาพของนักเรียน 9 คน พบว่า ประสิทธิภาพ กระบวนการมีค่าร้อยละ 77.78 และประสิทธิภาพผลลัพธ์มีค่าร้อยละ 78.47 นั่นคือ กิจกรรมการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 77.78/78.47 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 75/75 การที่ประสิทธิภาพเป็นไปตาม เกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2557 : 66) ศึกษา การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมกับการสร้างความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ประสิทธิภาพของกิจกรรมมีค่า 76.73/77.32 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็น พลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 น่าจะเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้ สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจประสบการณ์ (Exploration) นักเรียนได้สำรวจและเก็บข้อมูลสภาพปัญหาภายในโรงเรียนและ ชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลสภาพปัญหาความต้องการ แล้วจับกลุ่มตามความสนใจเลือกปัญหาที่ สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนปฏิบัติการ (Planning) นักเรียน ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม แจกแจงรายละเอียดของงาน แบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบ และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ แล้วให้นักเรียนนำเสนอแผนการปฏิบัติการ ซึ่งครูให้

ข้อเสนอแนะเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคมทำให้เกิดขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นระบบ สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นจริงได้ตามความสนใจของนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการ (Implementation) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันลงพื้นที่แก้ปัญหาโดยลงมือปฏิบัติกิจกรรม การรับใช้สังคมตามที่ได้วางแผนไว้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล การปฏิบัติการ (Assessment) นักเรียนร่วมกันประเมินผลความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคมผ่านกระบวนการตามแผนที่วางไว้ โดยครูทำหน้าที่ประเมินพฤติกรรมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านพลเมืองมีส่วนร่วมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนกลับ (Reflection) ให้นักเรียนร่วมกันบรรยายความรู้สึกจากประสบการณ์การรับใช้สังคมและระลึกถึงประสบการณ์จริงที่ได้ลงมือช่วยเหลือผู้อื่น โรงเรียน และชุมชน แล้วคิดวิเคราะห์ สรุปผลงานในเชิงวิชาการ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กิจกรรมที่สะท้อนออกมา ได้แก่ การอภิปราย การเขียนบรรยาย การจัดป้ายนิเทศ เป็นต้น ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงทุกขั้นตอนด้วยตนเองอย่างมีระบบ มีลำดับขั้นตอน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านการศึกษาของ Dewey (1962 : 88) ว่าการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียนในการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ต้องทำให้นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับประสบการณ์จริง และแนวคิดด้านปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) โดยกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2552 : 27) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรู้ในเนื้อหาวิชาและใช้ความคิดในการเชื่อมโยงประสบการณ์และการเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริงในบริบทจริง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชวลา เวชยันต์ (2544 : 6) ที่ได้วิจัยพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วพบว่า กรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการรับใช้สังคมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนแบบรับใช้สังคมที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วม มีกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคมทุกขั้นตอนด้วยตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2557 : 66) ที่สรุปว่า การพัฒนาสู่ความเป็นพลเมืองตื่นรู้ นั้น กระบวนการทางการศึกษา และการทำกิจกรรมจิตอาสา เป็นแนวทางที่หลากหลายประเทศกำลังดำเนินการขับเคลื่อนการบริการสังคม (Service – Learning) นับเป็นแนวทางการเรียนรู้เชิง

ประสบการณ์ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติได้มีโอกาสลงมือทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยกิจกรรมนั้นจะสะท้อนความคิดและมองเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมจิตอาสา และทำให้เกิดพฤติกรรมการเป็นพลเมืองตื่นรู้ กระบวนการจิตอาสา นอกจากเรื่องการทำความดีแล้ว สิ่งที่มาจากการมีจิตอาสา คือ จิตสาธารณะที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองตื่นรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันชนะ วุฒิวิทย์ (2557 : 87) ที่วิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสระประทุม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองดีในด้าน การตรงต่อเวลา การมีวินัย จรรยา การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือนและชุมชน การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสังคม และอันดับสุดท้ายคือ มีวิถีประชาธิปไตย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก (2558 : 43) ที่วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมที่พัฒนาขึ้น พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมความเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสกสรรค์ สนวา และคณะ (2564 : 45-65) ที่พบว่า คุณลักษณะของทรัพยากรมนุษย์หรือพลเมืองแบ่งออกเป็น 3 ด้าน 12 ข้อย่อย ได้แก่ (1) ด้านสติปัญญาและความรู้ ได้แก่ เป็นคนมีศีล มีเหตุผล มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้ กล้าวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์และเคารพกติกาและกฎหมาย (2) ด้านพฤติกรรมและการปรับตัว ได้แก่ เป็นคนมีวินัย เป็นคนมีความซื่อสัตย์ รักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน สังคม และการเมือง และมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ (3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ และเป็นคนมีจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม ที่เสริมสร้างความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกกระบวนการ เมื่อนักเรียนพบปัญหา ผู้สอนควรให้นักเรียนได้แก้ไขปัญหากันเองก่อนและสามารถให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมของนักเรียน

1.2 ผู้สอนควรให้อิสระกับนักเรียนในการเลือกปัญหากิจกรรมรับใช้สังคมตามความสนใจของนักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง เปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำ แต่ยังคงอยู่ในกรอบของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รับใช้สังคมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมสูงกว่าก่อนเรียนที่กำหนด แต่ยังพบว่านักเรียนยังมีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนสามารถประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้น และพัฒนากิจกรรม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองตื่นรู้ด้านการเป็นพลเมืองมีส่วนร่วมได้ชัดเจนขึ้น เพื่อพัฒนาให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ขวาลา เวชยันต์. (2544). การพัฒนาแบบการเรียนรู้การสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความตระหนักในการปรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: วี พรินท์ (1991).
- ทิตินา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2564). วิถีสอนว่าต้องยกระดับสมรรถนะของชาติให้สูงสุด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทรรัฐ
- รัตน์ บัสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ริมปิงการพิมพ์.
- วันชนะ วุฒิวิทย์. (2557). ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสระประทุม จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี และคณะ. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การเรียนรู้ด้วยการปรับใช้สังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา.
- ศุภรัตน์ รัตนมูขัย (2557). การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมกับการสร้างความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม : รายงานผลการดำเนินวิจัย. สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). พลเมืองตื่นรู้เท่าทันสื่อ. รายงานประจำปี 2557 กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

- สุพรรณิการ์ พงศ์ผาสุก. (2558). *การบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสกสรรค์ สนวา และคณะ. (2564). *สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ความเป็นชุมชนประชาธิปไตย*. *Journal of Politics and Governance*. 11 (3), 45–65. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/256580>.
- Dewey, John. (1962). *Democracy and education*. Boston: Houghton Mifflin.